

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TÜRKİYE KÜLTÜR PORTALI PROJESİ

TARİH
TÜRK TARİHİ VE KÜLTÜRÜ
KRONOLOJİ

Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY

2009
ANKARA

1.7. Kronoloji

Anahtar Kelimeler: Asya Hun İmparatorluğu, Batı Hun Devleti, Doğu Hun Devleti, Kuzey Hun Devleti, Güney Hun Devleti, Avrupa Hun İmparatorluğu, Kök-Türk İmparatorluğu, Batı Kök-Türk Devleti, Doğu Kök-Türk Devleti, II. Kök-Türk İmparatorluğu, Uygur Devleti

- Hunlar'ın bilinen ilk hükümdarı T'ou-man (Teoman) Tanhu'nun Çin kaynaklarında ilk defa görünmesi.....M.Ö. 209
- Mao-tun Tanhu'nun Hunlar'ın başına hükümdar olması.....M.Ö. 209
- Mao-tun Tanhu'nun Çin İmparator Kao-tsu'yu Pai-teng'de yenmesi ve Çin ordusunu kuşatma altına alması.....M.Ö. 200
- Mao-tun Tanhu ile Çin İmparatoru Kao-tsu arasında Doğu Asya'da bilinen ilk barış antlaşmasının yapılması.....M.Ö. 200
- Mao-tun Tanhu'nun **“Bütün yay kullanan kavimleri”** Hun hâkimiyeti altında birleştirdiği bilgisinin yer aldığı ünlü mektubunun Çin İmparatoru'na gönderilmesi.....M.Ö. 176
- Mao-tun Tanhu'nun ölümü ve oğlu Chi-yü Tanhu'nun Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 174
- Chi-yü Tanhu'nun Çin seferi.....M.Ö. 161
- Chi-yü Tanhu'nun ölümü ve oğlu Chun-chen'in Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 160
- Chun-chen'in ölümü ve kardeşi İ-t'i-hsieh'in Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 126
- İ-t'i-hsieh'in ölümü ve oğlu Wu-wei'nin Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 114
- Wu-wei'nin ölümü ve Erh Tanhu'nun Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 105
- Erh Tanhu'nun Çin ordusunu ağır bir yenilgiye uğratması.....M.Ö. 103
- Erh Tanhu'nun ölümü ve Chü-li-hu Tanhu'nun Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 102
- Chü-li-hu Tanhu'nun ölümü ve kardeşi Chieh-ti-hou'nun Hun hükümdarı Olması.....M.Ö. 101
- Üç Çin ordusunun Chieh-ti-hou tarafından yenilerek Çinli komutan Li-ling'in tutsak alınması.....M.Ö. 99
- Chieh-ti-hou Tanhu'nun ölümü ve yerine Hu-lu-ko Tanhu'nun Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 96

- Hu-lu-ko Tanhu'nun ölümü ve yerine Hu-yen-ti'nin Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 85
- Hu-yen-ti Tanhu'nun ölümü ve yerine kardeşi Hsu-lü-chüan-chü'nin Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 68
- Hsu-lü-chüan-chü Tanhu'nun ölümü ve yerine Wu-yen-chü-i'nin Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 60
- Wu-yen-chü-i Tanhu'nun intiharı ve yerine isyankâr oğlu Hu-han-yeh'in Hun hükümdarı olması.....M.Ö. 58
- Chih-chih (Çi-çi Yabgu'nun)'nin kardeşi Hu-han-yeh'e karşı isyanı ve Hun ülkesinin Doğu ve Batı Hunları olarak ikiye ayrılması.....M.Ö. 55
- Chih-chih Tanhu'nun Çin ordusuna yenik düşmesi ve öldürülmesi sonucu Batı Hun Devleti'nin ortadan kalkması.....M.Ö. 36
- Doğu Hun Devleti'nin Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrılması.....M.S. 48
- Kuzey Hun Devleti'nin yıkılması.....M.S. 93
- Güney Hun Devleti'nin yıkılması.....M.S. 303
- Avrupa Hun hükümdarı Balamber'in Doğu Got Kralı Ermarik'i yenmesi.....M.S. 374
- Hun hükümdarı Ruga'nın ölümü üzerine Avrupa Hunlarının başına Bleda ile Attila'nın geçmesi.....M.S. 435
- Bleda'nın ölümü ve Attila'nın tek başına Avrupa Hun hükümdarı olması.....M.S. 445
- Attila'nın Galya seferi sonrasında Romalı komutan Aetius arasındaki Mauriacum Ovası'ndaki savaş.....23 Haziran 451
- Attila'nın İtalya seferi sonrasında Roma İmparatoru Valentinianus'un Papa Leon başkanlığındaki Senatör Gennadius ve Senatör Sidonius'tan oluşan elçilik heyetine barış şartlarını dikte ettirmesi.....6 Temmuz 452
- Attila'nın ölümü ve oğlu İlek'in hakan olması.....453
- İlek'in ölümü.....454
- Attila'nın oğlu Dengizik'in ölümü.....468
- Bumin (Tu-men) Kağan'ın Kök-Türk Devleti'ni kurması.....552
- Kök-Türk Devleti'nin Doğu ve Batı Kök-Türkleri olarak ikiye ayrılması.....581
- Doğu Kök-Türkleri'nin Çin esaretine düşmesi.....630

➤ Batı Kök-Türkleri'nin Çin esaretine düşmesi.....	653
➤ İltiş Kutlug Kağan'ın İkinci Kök-Türk Devleti'ni kurması.....	682
➤ İltiş Kutlug Kağan'ın ölümü ve yerine kardeşi Kapgan/Kapagan Kağan'ın geçmesi.....	692
➤ Kapagan Kağan'ın ölümü ve İltiş Kutlug Kağan'ın oğlu Bilge Kağan'ın Kök-Türklerin başına hükümdar olması.....	716
➤ Kül Tigin'in ölümü.....	731
➤ Bilge Kağan'ın ölümü.....	25 Kasım 734
➤ Uygur, Basmıl ve Karluklar'ın Kök-Türk Devleti'ni yıkmaları.....	744
➤ Kutluk Bilge Kül Kağan'ın Uygur Kağanlığı'nı kurması.....	745
➤ Kutluk Bilge Kül Kağan'ın ölümü ve yerine oğlu Bayançur Kağan'ın Geçmesi.....	746
➤ Maniheizm'in Uygur ülkesinde yayılması.....	763
➤ Uygur Kağanlığı'nın yıkılması.....	840

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)		
5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.		
Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNÜÇEN